

השופר

היה זה לאחר ליל הבדולח, משפחת לוי, מהמכובדות בקהילת ברלין הצליחה להמלט ברגע האחרון ולעלות לא"י. ה**בן יצחק למד בישיבת חברון**. כידוע לאחר המלחמה הגאון רבי יצחק הלוי הרצוג אירגן סיוע רוחני וגשמי ליהדות הפליטה. ראש ישיבת חברון, הגאון רבי יחזקאל סרנא ביקש מתלמידו יצחק לוי, בן עליה שידע כמה שפות, לנסוע לאירופה, ללמד תורה ומצוות את הילדים במחנות העקורים. **היה זה חודש חשון**, הבחור יצחק ידע מתי הוא יוצא, אך לא ידע עד מתי תמשך שליחותו. בצדקותו, הלך לבעל מאפיית הלפרין והפציר בו שיפתח את המחסן למכור לו קמח שמורה. **לקח קופסת פח**, מילא אותה קמח והלחים את הקופסה. בחסדי שמים העביר אותה את הגבול - הצליח לשכנע את פקידי המכס החשדניים לבל יפתחוה.

בתחילה נשלח לאקס לה בן שבצרפת. היה שם הגה"צ רבי מרדכי פוגרמנסקי. תיכף כשפגש אותו וראה בחור ישיבה מארץ ישראל, שאלו: "יש לך תפילין?" חקר אותו מי היה הסופר ומי עשה את הבתים. ומדי יום היה מניח את תפיליו. **הגיע פורים**, שאלו רבי מרדכי: "מה יהיה עם מצות?" סיפר רבי יצחק: "הבאתי עימי קמח, אך איני יודע היכן לאפות". אורו עיניו של רבי מרדכי ואמו: "אני אדאג לתנור ולאפיית מצות ואנו נתחלק בהם".

שבת אחרונה של השנה, בעז"ה נתקן בה הכל: נקבל שבת בזמן, תפילות, לימוד התורה, סעודות השבת, דיבור טוב.

כתב הגה"צ רבי אליהו לאפיאן: שבת אחרונה בשנה יש להזהר יותר בכבודה.

כנהוג בעולם, אם בא אורח לבית בתחילה מכבדים אותו מאד, אולם כאשר מתרגלים אליו לאט לאט יורד הכבוד שמכבדים אותו. אבל כשמגיע היום שהוא נוסע ונפרדים ממנו, עושים לכבודו שוב סעודה וכבוד גדול...

לכן בשבת האחרונה של השנה צריך להזהר הרבה מאד בכבוד השבת וקדושתה! ("לב אליהו" דברים)

ניצוצות

היכן נרמזו בפרשת השבוע: זמן התשובה, חודש אלול ושופר? זמן התשובה: "מחוטב עציך" - הוא ט"ו באב שבו מפסיקים לחטוב עצים למערכה ומוסיפין בו לימוד בלילה, עד "שואב מימך" - "הושענא רבה" - ניסוך המים. ("קהלת יצחק" כ"ט י')

חודש אלול: "את לבבך ואת לבב ר"ת אלול. לכך נהגו להשכים להתפלל סליחות מר"ח אלול ואילך. (ל' ו' בעל הטורים) **שופר**: מעורר את האדם שהוא שורש פורה ראש ונלענה. ראשי תיבות שופר, ולכן קורין את פרשת נצבים לפני ר"ה. ("כ"ט י"ז - הובא ב"שערי אהרן" מסה"ק)

משם עבר להדריך במחנה אפלדורן בהולנד, רובו של המחנה היה חילוני אך היתה בו גם קבוצה חרדית של "אגודת ישראל". אותה הוא ניהל במשך תקופה ארוכה. סמוך לראש השנה שאל את מנהלת המחנה מה עם ההכנות לימים הנוראים, צריך שופר, מחזורים, טליתות.

"יש לי הכל", השיבה. "ומה עם בעל תוקע, יש לך?" "לא, אין לי, אתה תתקע..." רבי יצחק נטל את השופר ולמד לתקוע.

כאשר בא להחזיר את השופר, אמרה המנהלת: "אין לי מה לעשות בשופר, תשאיר אותו אצלך, לקחנו אותו ממה שנותר משרידי קהילת דוונטר הסמוכה שנכחדה בשואה".

רבי יצחק נטל את השופר, היה זה שופר צהוב פשוט [בצורת האות ר', שופר אשכנזי הנקרא גם "שופר מרוקאי"] ובמשך שנים תקע בו. הוא היה בעל תוקע מומחה, שנים רבות תקע בישיבת "נצח ישראל-רמיילס" של הגאון הרב גוסטמן בירושלים.

תמיד היה חוזר ואומר לילדיו: "זה לא שופר שלי, צריך למצוא את בעליו". בכל הזדמנות, בכל פעם שהיה פוגש יהודי מהולנד היה חוקרו אם מוצאו מהעיר דוונטר ואולי הוא מכיר יהודי בן לאותה קהילה.

מעשה באחד שבא אל הגאון רבי משה סולובייצ'יק בשאלה: הציעו לו לשמש כשליח ציבור בימים נוראים במדינה סמוכה, במקום בו אפילו אין מנין של עשרה שומרי שבת. ושאל האם ראוי שיתפלל במקום שכזה בימי ראש השנה. **השיבו רבי משה**: "בראש השנה כולם הם יהודים טובים!" ("והאיש משה")

הרה"ח אהרן שמואל קלינגר היה מלמד בטבריה. ידוע בתפילתו העריבה, בימים הנוראים שימש בעל תפילה ביניאל. **אשתו מרת ציפורה** היתה אישה גדולה. ברכותיה היו מתקיימות - האדמו"ר מסלונים היה שולח להתברך מפיה!

בליל ראש השנה היתה עורכת את השולחן החגיגי ללא בעלה - היתה אומרת 'יהי רצון שנהיה לראש ולזנב', כי רצתה שבעלה ישב בראש השולחן והיא תהיה הזנב... ("הר ציון")

דרשתו של הרש"ש לפני התקיעות בראש השנה:
יהודי שמקבל על עצמו דבר אחד טוב, נחתם לחיים!

בשנת תש"ן, כשנה וחצי לפני פטירתו התארח רבי יצחק אצל בתו וחתנו הג"ר יהושע כץ, רבה של מעלה אדומים. בשבת היה "קידוש", הלכו לכבד את בעלי השמחה. בתו הפגישה אותו עם זוג צעיר יוצאי הולנד. 'מהיכן אתם?' שאל 'מדוונטר' ענו. 'אבי יליד העיר, הוא גר בישוב פסגות'.

רבי יצחק התקשר אליו וסיפר את סיפורו. התשובה מצידו השני של הטלפון היתה מדהימה – "הגעת למקום הנכון, אבי היה בעל התוקע של קהילת דוונטר. היו שם שני שופרות, אחד שחור לבן מסולסל שהיה שייך לקהילה, ואחד שופר צהוב פשוט. השופר הצהוב היה של אבי, איזה שופר נמצא אצלך?"

הם נפגשו באותו שבוע, בהתרגשות עצומה שאין לתאר- לאותו יהודי היה זה הזכרון הממשי היחיד מבית אביו.

שניהם נפטרו תוך שנה ומחצה לאחר שזכה רבי יצחק להשיב את השופר לבעליו. (נר לשולחן שבת" מפני המשפחה יש"כ לרה"ג א"ו)

בערב ראש השנה הגאון רבי יוסף רוזובסקי, ראש ישיבת "אור ישראל", ביקש מתלמידו שיכין לו כסא וסטנדר, וידביק עליהם מדבקה עם שמו 'יוסף רוזובסקי', והזהירו במפורש שלא לכתוב ר' ולא הרב אלא רק את השם בלבד...

רבי יוסף לא הבין אחרת, מה פתאום שיכתבו עליו יותר משמו וללא כל צורך?! וכן הוא ביקש שיעמיד את הסטנדר לא בקיר המזרח אלא בצד מערב, בין פשוטי העם.

סיפר חמיי, הגאון רבי יעקב נימון: "אותו תלמיד נחרד ובא לשאול אותי האם מותר לו לכתוב שם רבו ללא כל תואר? והשבתי לו שימלא רצונו, היות ויהיה לרבי יוסף צער אם ישנה מבקשתו, ורצונו של אדם הוא כבודו". (דרכי מוסר" שפ"ז)

עוד זכור היטב לבאי כולל "חזון איש" המראה הנורא - מרן הסטייפלר הגיע בערב יום כיפור לכולל, והנה רואה הוא על הסטנדר שלו מדבקה 'הגאון הרב קניבסקי', ומיד החל לגרד את המדבקה.

(נר לשולחן שבת" מהרה"ג רש"ר מהר"ר ע"ט)

ימים רבים נחלקו הדעות במושבה הצעירה בני ברק למי מגיע הזכות והתואר להקרא "מייסדי המושבה". עד מתי זכאי תושב חדש להימנות עם ה"ראשונים" ומאיזה תאריך כבר איננו זכאי לכך. הבעיה לא מצאה את פתרונה עד אשר בא מעשה לידם. ומעשה שהיה כך היה:

בערב ראש השנה שנת תרפ"ו, במאפיה הקטנה, אשר היתה מספקת לחם וחלות, קרה דבר מוזר - חבית הנפט הוחלפה בחבית המים ומשנתנו קמח בעריבה לבוללו לעיסה טעו ושפכו נפט במקום מים.

כאשר שבו תושבי בני ברק לבתיהם ששים ושמחים על השנה החדשה, קידשו על היין נטלו ידיים וברכו המוציא, טבלו את החלה בדבש והנה טעם של נפט לחלות החגיגות...

סברו יהודי בני ברק וקיבלו גם את חלות הנפט בשמחה. גם טעם זה מצטרף לשאר הטעמים המרירים של יסורי ארץ ישראל הממרקים את שארית הגלות. ביקשו איפוא יהודים טעוני סבל אלה שיבוא קץ וסוף לכל צרותיהם ושיזכו לשנה טובה ולזמנים טובים יותר.

אך מעשה זה - אכילת חלות הנפט בימי ראש השנה הביא קץ על הויכוח הקשה שהיה נטוש עד אז - מי זכאי לכינוי: "מתיישב ראשון".

נמנו וגמרו: כל מי שזכה להימנות עם אלה אשר אכלו את חלות הנפט, הוא אשר מעוטר בתואר הרם "מתיישב ראשון". כל מי שבא אחריהם, אף כי נמנה על בוני ומתיישבי עיר התורה והחסידות - אינו נמנה על "הראשונים".

מייסדי בני ברק נשמו לרווחה - תם ונשלם הויכוח. עתה צאו וחפשו את מי שזוכר את טעם חלות ראש השנה של שנת תרפ"ו, וידעתם כי הוא ממייסדי בני ברק החדשה.

(על חומות בני ברק" ח"א)

סיפר הג"ר שלמה מרדכי לנג מאביו החבר רבי זאב, מנהל ישיבת "קול תורה", יליד פרנקפורט אודות צדקותם של בני קהילתו:

בפרנקפורט החזנים היו מקבלים שכר על עבודתם במשך השנה. אך מה יעשו בימים אלו, הרי מובא בפוסקים שמי שנוטל שכר לתקוע שופר בראש השנה או להתפלל אינו רואה בו סימן ברכה.

אשר על כן, בכל שנה הגבאים היו עושים חוזה מסודר בכתב עם החזנים. תוקף החוזה היה מאסרו חג של שמחת תורה עד ערב ראש השנה, על זמן זה יקבלו שכר, ואילו בימים הנוראים יעברו לפני התיבה שלא תמורת שכר.

(נר לשולחן שבת" מחתנו הרה"ג זאב הלוי דינר שליט"א ועיין או"ח תקפ"ה, ש"ו ומט"א)

האדמו"ר ה"מנחת אלעזר" שימש כבעל תוקע בבית מדרשו. באמירת 'למנצח' בקעו רקיעים, בעזרת גברים, כאשר ראוהו נוטל את השופר היו המתפללים משתתקים. אולם בעזרת נשים היו ממשיכות לבכות ולהתפלל בקול.

הרבי היה זועק בקול: "אני תוקע, שיהיה שם שקט למעלה!"

"המבינים" הבינו את עומק כוונתו...

(דרכי חיים ושולם)

"ושבת עד ה' אלקיך - אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך"
מעשה בכחן שחטא, שנשא נכרית ושב בתשובה

השיב הנצי"ב: בזמן הזה תענית מכפרת כקרבן, ומי שקשה לו לצום יכפר בצדקה, והוא פחות מתענית, וצריך שהצדקה תעשה רושם בלבו כמו תענית שמחלישה את הלב...

ידועים דברי הזוהר שלימוד התורה מכפר, ואם הוא בר הכי יוסיף הכהן לקח בלימודו, ואם לא, יקדיש את הצדקה ללומדי תורה, וראוי לתת לאדם ששוקד בתורה, ויקויים בו 'בצל החכמה בצל הכסף', ודבר זה מועיל הרבה שלא יחטא שוב חלילה במה שיזכור שהוא מחזיק בן תורה.

ובימי התשובה ויום כיפור ראוי לסדר לו נוסח וידוי על עוונות. **הנה התשובה** היא דבר גדול, וככל שהנסיון גדול והוא מתחזק ומנתק עצמו בכח ועוז אין מעלה גדולה מזו. ואשרי למי ששב בימי עלומיו.

(שו"ת "משיב דבר" ח"ה פ"א)

"את אשר איתנו ואת אשר איננו איתנו - דורות העתידים להיות"
כל נשמות ישראל עמדו על הר סיני, כולל הגרים!

כוחו של ויתור

לפני כשנה התגייר בחור מצרפת, אביו יהודי ואמו גויה, הבחור מעולה, למד בירושלים. לאחר זמן השתדך עם בתו של יהודי נכבד ביותר מחו"ל, מקורב לגדולי ישראל.

כאשר התקרב מועד החתונה לא ידעו משפחת הכלה מה יעשו, וכי ילכו לחופה כאשר בצד השני מחותנת גויה, זה לא סימן טוב...

נכנסו לבית הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן והציגו בפניו את השאלה. רבינו חשב מספר דקות, לבסוף אמר: "מסדר הקידושין ימצא פתרון ראוי".

הדיין שדאג לגירות הוא גם שסידר את הקידושין, סיפר לי: "הצעתי שאת החתן יובילו זוג וההורים ילכו עמהם ויחזיקו בידם. אבי הכלה הסכים. ניגשתי לחתן, אמר שאינו מסכים, בשום אופן אינו רוצה לפגוע בהוריו.

חזרתי לאב הכלה. אמרתי לו: 'הסגולה הכי טובה לזוג היא 'שלום', תסכים שינהגו כרגיל'. אב הכלה הסכים מיד לוותר, ועשו חופה יפה, ברוך ה'".

לאחר החתונה אבי החתן חזר לעסקיו במדינת הים. אך האם החליטה להשאיר בארץ זמן מה. היא החליטה להתגייר... כאשר ראתה איך נהגו עמה בכבוד, אמרה כי זו הדת שהיא בוחרת בה, היא נשארה בירושלים חצי שנה, למדה ונתגיירה.

אמר אותו דיין מופלג בתורה וחכמה למחותן: 'אתם ויתרתם על הכבוד הרגיל בחופה, הלכתם עם מחותנת לא יהודיה והנה קיבלתם מחותנת יהודיה'.

לפני זמן הורי החתן נישאו מחדש, הגאון רבי נסים קרליץ היה מסדר הקידושין.

(נר לשולחן שבת")